

2020

**STÁTNÍ CENY
CENY MINISTERSTVA KULTURY**

Státní cena za literaturu
Státní cena za překladatelské dílo
Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblastech divadla, hudby, výtvarného umění a architektury
Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovizu

Vážené dámy, vážení pánové,

je mi ctí i v letošním roce srdečně pozdravit všechny laureáty a laureátky státních cen a cen Ministerstva kultury.

Letošní rok je výjimečný: běží ve stínu pandemie. Ale každý stín má své světlo. V našem případě jsou tím světlem díla všech oceněných.

Jejich zásluhy o českou kulturu, jejich význam a přínos české literatuře, českému divadlu, hudbě, výtvarnému umění, architektuře a filmu, a to doma i v cizině.

Oceněným je třeba pográtulovat – a české kultuře pak popřát sílu a zdraví do dalších let.

PhDr. Lubomír Zaorálek
ministr kultury

Státní cena za literaturu Michal Ajvaz

za dosavadní dílo

Narozen 1949 v Praze. Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy vystudoval češtinu a estetiku. Za normalizace pracoval mimo jiné jako domovník, noční hlídač a čerpač. Od roku 1994 je ve svobodném povolání. Debutoval poezií (*Vražda v hotelu Intercontinental*, 1989), následovalo na dvacet knih imaginativní prózy a postmoderně filozofující esejistiky. Naposledy vydal tituly *Cesta na jih* (2008), *Sindibádův dům* (2010), *Lucemburská zahrada* (2011), *Cesta k pramenům smyslu* (2012), *Kosmos jako sebeutváření* (2017), *Pokoje u moře* (2017) a *Města* (2019). „Děje a města se na sebe vrství a zavinují jeden do druhého jako houpavé labyrinty, zavěšené na erudici a sečtělosti romanopisce, který o několik délek přesahuje českou literární produkci,“ zhodnotila posledně jmenovaný Ajvazův titul Markéta Pilátová.

FOTO: DAVID KONEČNÝ

Cena se uděluje od roku 1995 v návaznosti na tradici první republiky (ustavena 1920). Je určena k ohodnocení významného původního díla české literatury nebo dosavadní literární tvorby. Státní cena za literaturu se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 1995 **Ivan Diviš**
- 1996 **Emil Juliš**
- 1997 **Milan Jankovič**
- 1998 **Vladimír Macura**
- 1999 **Josef Škvorecký**
- 2000 **Karel Šiktanc**
- 2001 **Věroslav Mertl**
- 2002 **Květa Legátová**
- 2003 **Petr Kabeš**
- 2004 **Pavel Brycz**
- 2005 **Edgar Dutka**
- 2006 **Vladimír Körner**
- 2007 **Milan Kundera**
- 2008 **Ludvík Vaculík**
- 2009 **Zdeněk Rotrekl**
- 2010 **Antonín Bajaja**
- 2011 **Daniela Hodrová**
- 2012 **Ivan Wernisch**
- 2013 **Petr Hruška**
- 2014 **Patrik Ouředník**
- 2015 **Pavel Šrut**
- 2016 **Petr Král**
- 2017 **Jáchym Topol**
- 2018 *cena nebyla předána*
- 2019 **Karol Sidon**

Státní cena za překladatelské dílo Blanka Stárková

za dosavadní
překladatelské dílo

Narozena 1944 v Praze. Překlada-
telka, dlouholetá redaktorka, dra-
maturgyně a moderátorka Českého
rozhlasu. Na Univerzitě Karlově
vystudovala nejprve Filozofickou
fakultu (obory španělština a vý-
tvorná výchova), později Fakultu
žurnalistiky. Od roku 1970 pracovala
v Československém, od roku 1993
Českém rozhlasu. Ze španělštiny
přeložila prózy Julia Cortáзара
(*Výherci*, 2007), Gabriela Garcíi
Márqueze (*Láska za časů cholery*,
1988, aj.), Javieru Mariáse (*Srdce
tak bílé*, 2004), Abela Posseho (*Psi
z ráje*, 1993) nebo Zoé Valdésové
(*Každý den nic*, 2001). Laureátka
Ceny Josefa Jungmanna (za překlad
knihy Javieru Mariáse *Černá záda
času*, 2009) a nositelka Řádu Isa-
bely Kastilské za šíření povědomí
o španělské kultuře v České repub-
lice a prohloubení kulturních vztahů
mezi oběma zeměmi (2014).

FOTO: DAVID NOVOTNÝ, ARCHIV TÝDENÍKU ROZHLAS

Cena se uděluje od roku 1995. Je
určena k ohodnocení významného
literárního překladu z cizího jazyka
do češtiny nebo za dosavadní čin-
nost v oblasti překladu literárních
děl. Státní cena za překladatelské
dílo se uděluje na návrh poroty
jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 1995 **Josef Hiršal**
- 1996 **Ludvík Kundera**
- 1997 **Luba a Rudolf Pellarovi**
- 1998 **Jindřich Pokorný**
- 1999 **Lumír Čivrný**
- 2000 **Anna Valentová**
- 2001 **Jan Vladislav**
- 2002 **Jiří Pelán**
- 2003 **Dušan Karpatský**
- 2004 **Dušan Zbavítel**
- 2005 **Pavla Lidmilová**
- 2006 **František Fröhlich**
- 2007 **Antonín Přidal**
- 2008 **Jiří Stromšík**
- 2009 **Miroslav Jindra**
- 2010 **Oldřich Král**
- 2011 **Martin Hilský**
- 2012 **Vladimír Mikeš**
- 2013 **Vratislav J. Slezák**
- 2014 **Jiří Pechar**
- 2015 **Hanuš Karlach**
- 2016 **Pavel Dominik**
- 2017 **Eva Kondrysová**
- 2018 **Helena Stachová**
- 2019 **Anna Kareninová**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla Tomáš Dvořák

za osobitý celoživotní přínos
rozvoji českého loutkového
divadla a jeho reprezentaci
v zahraničí

Narozen 1956 v Havlíčkově Brodě. Vystudoval loutkoherectví na Divadelní fakultě pražské Akademie múzických umění. V roce 1979 byl angažován v plzeňském Divadle Alfa: nejprve jako loutkoherec, později režisér, od roku 1991 umělecký šéf. Spolupracuje i s dalšími divadly, nejčastěji s Naivním divadlem v Liberci. Realizoval na devadesát režii, účinkoval ve více než třiceti inscenacích, na některých se podílel i autorsky. Je pověstný svou dokonale drobnokresebnou prací s loutkami a využíváním řady archaických tvůrčích prostředků. Vědomě navazuje na českou marionetářskou tradici a tvořivým způsobem ji dále rozvíjí. Jeho doménou jsou komediální, nezřídka iluzivní inscenace plné vtipu a mistrně pointovaných gagů, určené jak dětem, tak dospělým.

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti divadla. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **David Radok**
- 2004 **Otomar Krejča**
- 2005 **Jiří Suchý**
- 2006 **Ladislav Smoček**
- 2007 **Jan Antonín Pitínský**
- 2008 **Jan Borna**
- 2009 **Ivan Vyskočil**
- 2010 **Karel Kraus**
- 2011 **Jiří Kylián**
- 2012 **Pavel Šmok**
- 2013 **Ctibor Turba**
- 2014 **Adolf Scherl**
- 2015 **Jaroslav Vostrý**
- 2016 **Petr Oslzlý**
- 2017 **Petr Zuska**
- 2018 **Jan Schmid**
- 2019 **Jan Nebeský**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Jiří Tichota

za působení v čele souboru Spirituál kvintet, jenž v době nesvobody pomáhal několika generacím posluchačů nacházet cestu k odvážným občanským postojům, a za muzikologický výzkum v oblasti loutnového repertoáru renesance a baroka

Narozen 1937 v Praze. Muzikolog, loutnista, zpěvák, textař a muzikant, zakladatel a umělecký vedoucí skupiny Spirituál kvintet. Vystudoval hudební vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Svůj odborný zájem soustředil na problematiku loutnových skladeb období renesance a baroka. K tomuto tématu publikoval řadu časopiseckých i knižních studií. Pedagogicky působil v Ústavu hudební vědy FF UK. Od roku 1960 vedl Spirituál kvintet, který „patřil po šedesát let mezi nejvýraznější hlasy české hudební scény. Jeho písně zněly nejen z pódii koncertních sálů, ale i od táborových ohňů či z balkónu Melantrichu během sametové revoluce,“ stojí v anotaci knižní bilance, kterou Tichota provedl pod hlavičkou *Spirituál kvintet: 60*.

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti hudby. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **Marek Kopelent**
- 2004 **Ivan Moravec**
- 2005 **Richard Novák**
- 2006 **Svatopluk Havelka**
- 2007 **Jiří Kout**
- 2008 **Zdeněk Šesták**
- 2009 **Milan Slavický**
- 2010 **Ilja Hurník**
- 2011 **Lubomír Dorůžka**
- 2012 **Zuzana Růžičková**
- 2013 **Jiří Černý**
- 2014 **Miloš Štědroň**
- 2015 **Ivana Loudová**
- 2016 **Jan Kouba**
- 2017 **Petr Kotík**
- 2018 **Luboš Sluka**
- 2019 **Jiří Chvála**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění

Květa Pacovská

za celoživotní uměleckou
a edukační činnost v oblasti
knižní ilustrace, designu
a volného umění, která
dotváří úplnost obrazu
umělkyně světového
významu

Narozena 1928 v Praze. Vystudovala malířství v ateliéru Emila Filly na Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Věnuje se kresbě, grafice, malbě, objektu a soše. Prvně vystavovala v roce 1961. Globálně se proslavila především svými autorskými knihami pro děti, v nichž se snoubí ty nejvyšší umělecké kvality, jako hravost a fantazie, experiment a komika. Laureátka více než třiceti nejrozdílnějších ocenění, například Ceny Hanse Christiana Andersena (1992), Golden Letter za nejkrásnější knihu světa (1993) nebo Ceny kritiků na Mezinárodním bienále v Brně (2000). Jako hostující profesorka působila na univerzitách v Berlíně a Kingstonu. V letošním roce byla uvedena do Síně slávy Czech Grand Design. Jejím manželem je výtvarník Milan Grygar.

FOTO: ŠTĚPÁN GRYGAR

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti výtvarného umění. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **Jitka Válová**
- 2004 **Václav Boštík**
- 2005 **Adriena Šimotová**
- 2006 **Dalibor Chatrný**
- 2007 **Karel Malich**
- 2008 **Jan Kaplický**
- 2009 **Vladimír Kopecký**
- 2010 **František Skála ml.**
- 2011 **Leoš Válka**
- 2012 **Petr Wittlich**
- 2013 **Milan Grygar**
- 2014 **Stanislav Kolíbal**
- 2015 **Ludvík Hlaváček**
- 2016 **Charlotta Kotíková**
- 2017 **Jan Solpera**
- 2018 **Jana a Jiří Ševčíkovi**
- 2019 **Václav Cigler**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury Viktor Rudiš

za morální postoje
a celoživotní dílo, kterým
inspiroval další generace
architektů a propojil
brněnskou architektonickou
scénu se scénou pražskou
a libereckou

Narozen 1927 v Brně. Vystudoval Fakultu architektury a pozemního stavitelství na Vysokém učení technickém v Brně. Poté pracoval pět let ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury a třicet let v brněnském Stavoprojektu. Je autorem desítek studií a projektů, ve kterých rozvinul tradici československé meziválečné moderny. Do dějin architektury a urbanismu se zařadil především projektem brněnského sídliště Lesná z let 1961–1968, realizací československého pavilonu na výstavě EXPO 70 v japonské Ósace nebo rekonstrukcí a dostavbou pavilonu G brněnského výstaviště. Podle stránky *Archiweb.cz* je „ceněn nejen odbornou veřejností za to, že nepatřil k umělcům poplatným minulému režimu a podle odborníků si jako jeden z mála dokázal udržet vysokou úroveň“.

FOTO: SIMONA ZPĚVÁKOVÁ, KANCELÁŘ ARCHITEKTA MĚSTA BRNA (KAM BRNO)

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počínů nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti architektury. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2009 **Eva Jiříčná**
- 2010 **Alena Šrámková**
- 2011 **Miroslav Masák**
- 2012 **Emil Píkrýl**
- 2013 **Rostislav Švácha**
- 2014 **Ladislav Lábus**
- 2015 **Otakar Kuča**
- 2016 **Zdeňka Vydrová**
- 2017 **Věra Machoninová**
- 2018 **Růžena Žertová**
- 2019 **Ivan Kroupa**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize

Eva Zaoralová

za dlouholeté umělecké
vedení Mezinárodního
filmového festivalu
Karlovy Vary a celoživotní
propagaci českých filmů
a filmařů v zahraničí

FOTO: FILM SERVIS FESTIVAL KARLOVY VARY

Narozena 1932 v Praze. Vystudovala francouzštinu a češtinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Překládala z italštiny a francouzštiny (například F. Felliniho, M. Antonioniho, G. Simenona). Napsala řadu článků a publikací věnovaných především francouzskému a italskému filmu, přednášela dějiny filmu na FAMU. Spolupracovala s mnoha významnými mezinárodními filmovými festivaly (Cannes, Berlín, Benátky). Je šéfredaktorkou časopisu *Film a doba*. Od roku 1994 působí ve vedení Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Držitelka

Medaile Za zásluhy v oblasti kultury (2010), Rytířského kříže Řádu za zásluhy Polské republiky za přínos k rozvoji polsko-českého kulturního dialogu (2012), Rytířského řádu Italské republiky za zásluhy o šíření italské kultury (2020) a důstojnice francouzského Řádu umění a literatury (2012). V roce 2018 získala zvláštní uznání za mimořádný přínos české filmové kritice v rámci Cen české filmové kritiky, v roce 2017 Českého lva za mimořádný přínos české kinematografii.

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize in memoriam **Miloš Forman**

za filmy, kterými se
nesmazatelně zapsal
do dějin české a světové
kinematografie

Narozen 1932 v Čáslavi. Vystudoval scenáristiku na FAMU. V roce 1963 režijně debutoval povídkovým filmem *Konkurs*, o rok později získal jeho film *Černý Petr* hlavní cenu Zlatý leopard na Mezinárodním filmovém festivalu v Locarnu. Následovaly filmy *Lásky jedné plavovlásky* a *Hoří, má panenko*. V roce 1968 odešel do USA. Jeho prvním zahraničním filmem byl *Taking off*. V roce 1975 získal Oscara za režii filmu *Přelet nad kukaččím hnízdem*. Po snímcích *Vlasy* a *Ragtime* získal dalšího Oscara za režii filmu *Amadeus*. Velký úspěch také zaznamenal film *Lid versus Larry Flint*, za jehož režii obdržel v roce 1996 Zlatý globus. Laureát řady nejruznějších světových ocenění a držitel Českého lva za dlouholetý umělecký přínos českému filmu (1997). Zemřel v roce 2018 v Danbury v Connecticutu. U příležitosti jeho pětasedesátých narozenin o něm Eva Zaoralová v České televizi řekla: „Chtěl být velkým režisérem a dokázal být velkým režisérem.“

FOTO: HANA SMEJKALOVÁ, ARCHIV NÁRODNÍHO DIVADLA

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení mimořádně významných výsledků či výjimečných uměleckých tvůrčích, interpretačních nebo technických počinů v procesu tvorby, výroby, šíření a uchování kinematografických a audiovizuálních děl nebo za výzkumnou či propagační činnost v oblasti kinematografie a audiovize nebo za dlouhodobé zásluhy v oblasti kinematografie a audiovize. Cenu lze udělit též in memoriam. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2009 **Jiří Krejčík**
- 2010 **Břetislav Pojar, Karel Kachyňa**
in memoriam
- 2011 **Jan Němec, Zdeněk Liška**
in memoriam
- 2012 **Ladislav Helge, Jan Špáta**
in memoriam
- 2013 **Vladimír Opěla, František Vlášil**
in memoriam
- 2014 **Kristina Vlachová, Věra Chytilová**
in memoriam
- 2015 **Drahomíra Víhanová, Miroslav Ondříček**
in memoriam
- 2016 **František Filip, Elmar Klos** in memoriam
- 2017 **Jaromír Kallista, Jiří Brdečka** in memoriam
- 2018 **Hynek Bočan**
- 2019 **Jiří Menzel, Jaroslav Kučera** in memoriam

Poroty

Státní cena za literaturu

Radovan Auer, ředitel společnosti Svět knihy

Blanka Činátlová, literární historička, kritička

Leszek Engelking, bohemista, literární vědec, historik a překladatel

Tatjana Jamnik, bohemistka, překladatelka, nakladatelka

Pavel Janoušek, literární a divadelní vědec, historik a kritik

Eva Klíčová, literární kritička

Vladimír Papoušek, literární vědec a historik

Státní cena za překladatelské dílo

Iva Dvořáková, rusistka, překladatelka

Veronika ter Harmsel Havlíková, nederlandistka, překladatelka

Ladislav Nagy, anglista, amerikanista, překladatel

Lucie Zakopalová, polonistka, překladatelka

Petr Zavdil, romanista, hispanista, překladatel

Jan Zelenka, nakladatelský redaktor

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla

Kamila Černá, Institut umění – Divadelní ústav

Petr Francán, Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně

Radmila Hrdinová, Jednota hudebního divadla

Ondřej Kepka, Herecká asociace

Yvona Kreuzmannová, Víze tance

Tatjana Lazorčáková, Katedra divadelních a filmových studií

Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Jana Machalická, Asociace českých divadelních kritiků

Nina Malíková, Sdružení profesionálních loutkářů

Stanislav Moša, Asociace profesionálních divadel ČR

Zdeněk Prokeš, Taneční sdružení ČR

Jan Vedral, Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Petr Dorůžka, hudební novinář

Markéta Kabelková, muzikoložka, České muzeum hudby

Miroslav Pudlák, muzikolog, Ústav hudební vědy

Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Luboš Stehlík, šéfredaktor časopisu Harmonie

Eva Velická, muzikoložka, šéfredaktorka nakladatelství Bärenreiter Praha

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění

Vít Havránek, teoretik, organizátor, kurátor, VŠUP

Milena Kalinová, kurátorka

Gina Renotière, kurátorka, Muzeum umění Olomouc

Michal Škoda, umělec a kurátor, ředitel Galerie současného umění

a architektury Domu umění města České Budějovice

Tomáš Vaněk, výtvarník, rektor Akademie výtvarných umění v Praze

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury

Filip Landa, architekt (FAKT architekti), šéfredaktor časopisu ERA21

Osamu Okamura, architekt, děkan Fakulty umění a architektury

Technické univerzity v Liberci

Markéta Veselá, architektka (atelier Maura)

Miroslav Vodák, architekt

Renata Vrabelová, architektka, teoretička architektury,

předsedkyně rady sdružení Centra architektury v Brně

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovizu

Jaroslav Černý, režisér a scenárista

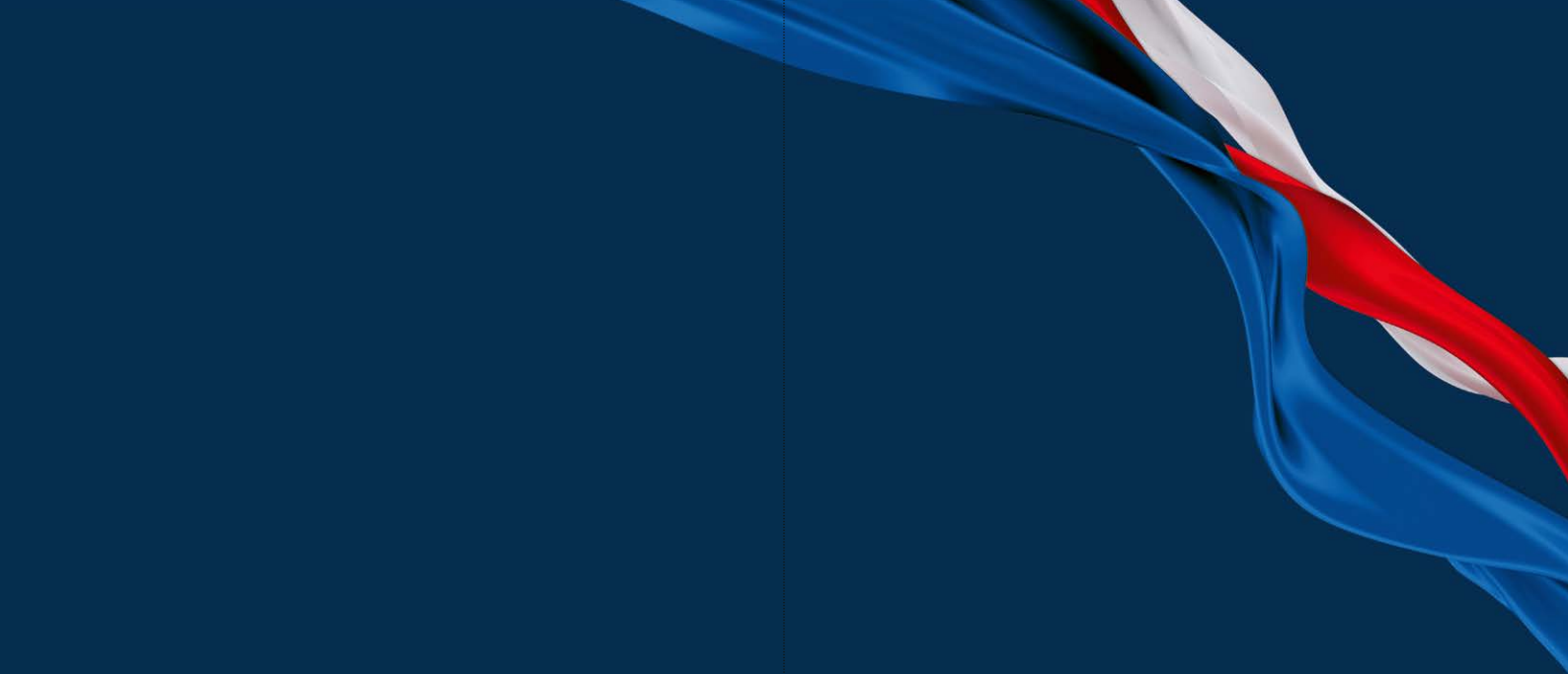
Jan Grygar, herec

Jaromír Kallista, producent, vysokoškolský pedagog

Lucie Králová, režisérka, scenáristka, dramaturgyně,

vysokoškolská pedagožka

Jan Svačina, filmový kritik a teoretik

**Publikace vychází u příležitosti předání státních cen
a cen Ministerstva kultury pro rok 2020**

K vydání připravil: **Radim Kopáč**
Návrh obálky a sazba: **Formata v.o.s.**
Vydalo Národní divadlo pro
Ministerstvo kultury České republiky

Tisk: **STUDIO PRESS s.r.o.**
Náklad: **350 výtisků**
Počet stran: **24**

Vydání první
Neprodejné

Národní divadlo

MINISTERSTVO
KULTURY

Česká televize

